

بزرگداشت روز جهانی فلسفه
سلامتی و زندگی خوب: رویکردهای نظری
۱۰ آذرماه ۱۳۹۹

دین و انواع سلامت

اسماعیل علیخانی

گروه کلام، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

Ismailalikhani@gmail.com

گونه‌های مختلفی از سلامت وجود دارد؛ مهم‌ترین آنها سلامت روح و روان، سلامت عقل و سلامت جسم است. هر یک از این گونه‌های سلامت دارای ویژگی‌ها و متخصصان خاص خود است. این چند نوع سلامت از طریق علل و عوامل خاصی در معرض آسیب قرار می‌گیرند؛ هم‌چنان‌که عواملی در حفظ آنها نقش ایفا می‌کنند. از نکات مهم درباره‌ی گونه‌های مختلف سلامت این است که هر یک از این سلامت‌ها دارای محافظان و دغدغه‌مندان است و البته، تنها مراقب همان گونه سلامت هستند؛ نظیر پزشکان یا متخصصان تغذیه، که متخصص و دغدغه‌مند سلامت جسمی و فیزیکی انسان‌ها هستند؛ عالمان اخلاق، که متخصص و دغدغه‌مند سلامت روح و قلب آنان هستند؛ روان‌شناسان و روان‌کاوان، که متخصص و دغدغه‌مند سلامت روان آنان هستند؛ و فیلسوفان و متفکران و اهل منطق، که دغدغه‌مند فکر و اندیشه افراد هستند. یکی از نکات مهم در اینجا این است که ادیان توحیدی به طور عام و دین اسلام به طور خاص، اولاً اهتمام بسیاری به سلامت انسان‌ها دارند؛ ثانیاً، دغدغه همه گونه‌های سلامت انسان را دارند و در همه زمینه‌های جسمی و روحی و روانی و عقلی به انسان‌ها توصیه‌هایی دارند و آنان را از چیزهایی که باعث از بین رفتن انواع سلامتی آنان می‌شود، برحذر می‌دارند. نکته مهم دیگر درباره‌ی انواع سلامت از منظر دین این است که دغدغه دین درباره‌ی گونه‌های مختلف سلامت، به صورت تشکیکی و سلسله‌مراتبی است؛ یعنی آنچه اولاً و بالذات برای دین مهم است، سلامت روح و روان انسان‌ها است، آن‌گاه سلامت عقل آنان و در نهایت، سلامت جسم آنهاست. آنچه برای دین بسیار مهم است، سلامت روح انسان‌هاست؛ سلامتی از آفات اخلاقی و ارزشی، چرا که از منظر دین، حقیقت وجود انسان همین بعد است و سعادت و نگون‌بختی او در همین بعد رقم می‌خورد. بنابراین، از دست رفتن سلامت روحی برابر با نابودشدن انسان و انسانیت و از سعادت بازماندن و نیز، فاسد کردن جامعه است؛ اما به عنوان نمونه، انسان‌ها با از دست دادن سلامت جسم‌شان، هویت و انسانیت‌شان نابود نمی‌شود و از سعادت باز نمی‌مانند و جامعه را به تباهی نمی‌کشاند.

واژگان کلیدی: سلامت، سعادت، روح، عقل، جسم